

Værdier og formål i praksis

Osted Fri- og Efterskole består af en friskole, en efterskole samt en børnehave. Med dette papir redegøres for, hvordan vores værdier og skolesyn kommer til udtryk i undervisning, samvær og dagligdag. Samtidig rummer beskrivelsen også nye elementer som fremover skal føres ud i livet. Osted Friskole tilbyder boglig og praktisk/kreativ/musisk undervisning fra 0. til 9. klassetrin. Skolen har ca. 200 elever.

Børnehaven Fristedet er en børnehave præget af udeliv, musik og kreativitet.

Værdigrundlag og formål

Det er Osted Fri- og Efterskoles formål at drive en grundtvig-koldsk fri- og efterskole, en børnehave samt at danne ramme om et folkeligt arbejde på egnen. Formålet skal opfyldes inden for det af skolekredsen vedtagne værdigrundlag og den til enhver tid gældende lovgivning for friskoler, efterskoler og børnehaver.

- 1. Ligeværd, respekt og anerkendelse er fundamentale værdier i skolens arbejde*
- 2. Skolen skal fremme den enkelte elevs viden om og forståelse for egne og andres kulturelle, menneskelige og sociale forudsætninger til støtte for en alsidig udvikling.*
- 3. Oplevelser, fantasi, faglig bredde og fordybelse samt individuelle hensyn til den enkelte elevs særlige forudsætninger og baggrund skal præge skolens arbejde.*
- 4. Undervisningen og samværet på skolen skal i et trygt miljø give den enkelte elev mod på og lyst til at bruge livet til gavn og fornøjelse for sig selv og andre. Samværet bygger på fællesskab, ansvar og hensyn.*
- 5. Det er skolens opgave at forberede den enkelte elev på medbestemmelse og medansvar. Demokratisk tankegang, international forståelse og indsigt i menneskets samspil med naturen skal tilgodeses.*

Indholdsfortegnelse

Grundpuls og fællesskab	1
<i>Fællesskab og samvær.....</i>	<i>1</i>
<i>Hver dag begynder med fælles morgensang.....</i>	<i>1</i>
<i>Anerkendende voksne.....</i>	<i>1</i>
<i>Trivsel.....</i>	<i>1</i>
<i>Traditioner og historie.....</i>	<i>1</i>
<i>Trin og helhed.....</i>	<i>2</i>
<i>Det gode fællesskab omfatter hele skolen .....</i>	<i>2</i>
<i>Aktive pauser og sunde måltider.....</i>	<i>2</i>
Undervisning og læring	3
<i>Skolens faglige undervisning .....</i>	<i>3</i>
<i>Differentieret undervisning og niveaudeling .....</i>	<i>4</i>
<i>Kristendom og religion .....</i>	<i>4</i>
<i>Fortælling – en vigtig del af undervisningen .....</i>	<i>5</i>
<i>Projektfaget.....</i>	<i>5</i>
<i>Evaluering og karakterer .....</i>	<i>5</i>
<i>Brugen af test .....</i>	<i>6</i>
<i>Afgangsprøver og uddannelsesvejledning .....</i>	<i>6</i>
<i>Praksisfaglighed .....</i>	<i>6</i>
<i>Teknologi .....</i>	<i>6</i>
<i>Anderledes dage.....</i>	<i>7</i>
<i>Globalisering – Osted Friskole i verden. ....</i>	<i>7</i>
<i>Lejrskoler – oplevelser, natur, fællesskab, kulturmøde og sprog.....</i>	<i>7</i>
Musik og udeskole.....	8
<i>Musikken .....</i>	<i>8</i>
<i>Udeskole – viden i virkeligheden .....</i>	<i>8</i>
Elever.....	9
<i>Vi forventer, at eleverne:.....</i>	<i>9</i>
<i>Elevindflydelse .....</i>	<i>9</i>
Forældre	10
<i>En loyal og konstruktiv dialog er en forudsætning.....</i>	<i>10</i>
<i>Deltagelse i skolens liv.....</i>	<i>10</i>
<i>Det tager en landsby at opdrage et barn .....</i>	<i>10</i>
SFO & klub	11
<i>Fællesskab og sociale kompetencer .....</i>	<i>11</i>
<i>Hyggelige rammer .....</i>	<i>11</i>

<i>Udelivs SFO'en</i>	11
<i>Klubben</i>	12
Børnehaven Fristedet	13
<i>Kroppen, udelivet, musikken og kreativiteten</i>	13
<i>Pædagogiske læreplaner</i>	14
<i>Anerkendende voksne</i>	14
<i>Traditioner</i>	15

Grundpuls og fællesskab

Være én men én iblandt

Fællesskab og samvær

Osted Friskole og Fristedet ønsker at være et sted, hvor såvel elever som forældre og ansatte oplever, at de er en del af et trykt, anerkendende og forpligtende fællesskab, hvor alle har ejerskab til og ansvar for skolen.

Samværret skal være præget af gensidig respekt, omsorg og hjemlighed samt forståelse for og accept af sociale normer. Vi ønsker, at eleverne lærer at færdes i en dagligdag præget af frihed og ansvar med en tydelig og genkendelig grundpuls og livgivende rammer.

Hver dag begynder med fælles morgensang

Noget af det vigtigste i hverdagen er morgensangen, hvor hele skolen mødes til en god fællesskabsgivende samling. Morgensangen indeholder sange, salmer, fadervor samt ofte også fortælling, musik, billeder og elevoptræden. Jævnligt er morgensangen bygget op omkring et bestemt tema fra lærere eller klasser.

Morgensangen har et livsoplysende og dannende sigte, hvor eleverne får udvidet deres horisont og gøres fortrolige med den danske sangskat og salmetradition. Morgensangen har også et demokratisk dannelsesaspekt, idet eleverne lærer at lytte til andre og til selv at stå frem.

Anerkendende voksne

Vi tror på, at læring fremmes gennem gode personlige relationer med en gensidig respekt. Det opstår bl.a. ved, at læreren engagerer sig i eleverne og tager hånd om den enkelte, samt at elev og lærer møder hinanden med et positivt og åbent sind. Alle har en klasselærer, der i særlig grad har fokus på den enkelte elevs trivsel og klassens sociale liv. Alle medarbejdere på skolen er bærere af en kultur, der bygger på en tydelig, nærværende, anerkendende og inspirerende tilgang til mødet med elever og forældre.

Trivsel

Værdier som ligeværd, nærvær, demokrati og gensidig respekt skal være grundsten i vores daglige samvær. Uoverensstemmelser og konflikter kan ikke undgås, men behandles gennem dialog på en konstruktiv og respektfuld måde, og alle udstyres med værktøjer til hensigtsmæssig konfliktløsning. På denne måde kan uoverensstemmelser medvirke til at udvikle elevernes livsduelighed og empati.

Skolen har udarbejdet en trivselspolitik, hvoraf det fremgår, hvordan der aktivt arbejdes med trivsel. Det sker fx til trivselsdage, i classesammenhæng og i tematisk undervisning, hvor aldersrelevante emner behandles, så eleverne rustes til et sundt og berigende fællesskab.

Traditioner og historie

Osted Friskole blev etableret af lokale kræfter i 1917 og har siden været et vigtigt lokalt uddannelses- og forsamlingssted. Skolen har mange traditioner, som har udviklet sig gennem skolens lange historie. Traditionerne er med til at sætte det enkelte menneske ind i en kontekst, hvor man kan se sig selv som en skabende del af fortællingen om OFE og skolens nutid og fremtid. Derfor er traditionerne vigtige at værne om, samtidig med, at de gerne må udvikle sig og fornys.

Nogle af traditionerne retter sig hovedsageligt mod skolens elever, forældre og medarbejdere, andre retter sig i højere grad mod skolekreds og lokalsamfund. Nogle arrangementer er hele OFE samlet om.

Vi afholder fx

- Større fælles arrangementer som fx musical for hele skolen, forårsfest med udstillinger,
- Elevrådsfest med musik, sjov, Les Lancier og dans
- Julearrangement for børnehave, friskole og efterskole med fællessang, optræden, fortælling og luciaoptog
- Fælles fastelavnsfest med festlig udklædning, leg og konkurrencer for alle klassetrin
- Sommerafslutning, hvor alle elever og forældre afslutter skoleåret i fællesskab
- Mandagssang, hvor alle inviteres til en times fællessang fra Højskolesangbogen den første mandag i hver måned fra oktober til marts.
- Gammel elevdag i maj måned
- Loppemarked som afholdes af friskolens 9. klasse

Trin og helhed

Osted Friskole er inddelt i tre trin; indskoling, mellemtrin og overbygning. På disse trin præsenteres eleverne for mange forskellige fag og udtryksformer, hvor der løbende bygges videre på tidligere læring og oplevelser. Vi mener, det er en styrke, at eleverne møder forskellige voksne med særlige kompetencer til undervisning i bestemte fag på bestemte klassetrin. Derfor er skolen indrettet sådan, at man oftest får nye lærere, når man skifter trin. Dette medvirker til at styrke elevernes relationskompetence og robusthed

Det gode fællesskab omfatter hele skolen

Samtidig med trininddelingen ses skolen som en helhed, hvor vi på mange forskellige måder søger at sikre sammenhængskraften. Et særkende ved skolen er fællesskabet på tværs af klassetrin og alder, hvor store og små elever oplever tryghed og omsorg i mødet med hinanden. Dette søges fremmet gennem arrangementer og særlige undervisningsforløb gennem skoleåret. Det gælder fx emneuger, trivselsdage og andre arrangementer, hvor eleverne er sammen på tværs af klasser og alder. Flere af skolens fag samlæses på tværs af 2-3 klassetrin. Det gælder fx nogle praktisk/musiske fag og idræt. Endvidere afholdes en række fælles arrangementer og højskoleaftner, hvor forældre og skolekreds også inviteres ind på skolen.

Aktive pauser og sunde måltider

Pauser og frikvarterer ses som en vigtig del af en skoledag. Vi søger at skabe lyst til og forudsætning for bevægelse i pauserne, - og ind imellem i timerne. Det er vigtigt, at eleverne får motion, frisk luft og energi til undervisning og samvær. Frikvarterne har således en selvstændig værdi, hvor eleverne gennem leg og samvær udvikler sociale og personlige kompetencer. For at sikre dette har skolen en politik for anvendelse af PC, Ipad, mobiltelefoner i pauserne.

Eleverne skal have god og sund mad med hjemmefra. 0. – 7. klasse spiser klassevis sammen med en lærer, og der søges skabt en hyggelig, tryk og rolig atmosfære omkring måltidet. De ældste elever har lov til at spise på tværs af klasserne og til at forlade skolen i spisefrikvarteret. Skolen har en kostpolitik, hvor de overordnede retningslinjer fremgår. Når skolen serverer mad i undervisning, SFO eller klub, lægges der vægt på sundhed og økologi.

Undervisning og læring

At lære er at bøje sig over livet selv

Børn lærer forskelligt. Lovgivningen vedr. de frie grundskoler sætter vide rammer for skoledrift, og det er skolens hensigt at udnytte denne frihed. Det sker ved at skabe en skole, hvor strukturen samt en bred vifte af fag og udtryksformer kan give eleverne mange rum og gode muligheder for udvikling, fagligt såvel som menneskeligt.

Undervisningen skal vække elevernes iboende nysgerrighed og lyst til at lære. **Når** det fremmer undervisningens mål og elevernes ejerskab, inddrages eleverne i indhold og form gennem en dialog med skolens lærere.

Undervisningen på Osted Friskole skal være af høj kvalitet. Vi arbejder mod at

- give eleverne de bedst mulige faglige, sociale og personlige forudsætninger
- gøre eleverne livsduelige
- danne og inspirere til demokratisk dannelse og aktivt medborgerskab i en global verden
- udvikle elevernes selvtillid, empati, indlevelsessevne og frimodighed
- styrke elevernes samarbejdsevne, ansvarlighed, omhu og pligtfølelse
- give eleverne livsglæde og skabe grobund for kreativitet, fantasi og skabertrang

Vi ønsker, at eleverne gennem skoleforløbet udvikler ansvarlighed og styrker evnen til selvforvaltning. Det indebærer bl.a., at eleverne øves i at tage ansvar for egen læring, og at de udvikler gode arbejdsvaner bl.a. ved forberedelse hjemme til timerne.

Samtidig arbejdes der med at styrke vigtige egenskaber som vedholdenhed og robusthed.

Skolens faglige undervisning

Vi ønsker at give eleverne undervisning med høj faglighed i såvel boglige, praktiske og kreative som kropslige og musiske fag. Skolen har opstillet tydelige mål for undervisningen i det enkelte fag på det enkelte klassetrin. Disse mål beskrives i skolens egne fagplaner og står i øvrigt fuldt ud mål med den tilsvarende undervisning i folkeskolen både, hvad angår niveau og faglighed.

Det er vigtigt, at forældre er tæt på deres børns skolegang, skolearbejde og læring.

Hjemmearbejde / lektier er en mulighed herfor, samtidig med at eleven gives mulighed for fordybelse og træning. Hjemmearbejdet kan fx omfatte opgaver, projekter eller træning (fx daglig læsning). Det kan også bestå af "ikke-boglige" emner, fx avislæsning, stjernekingning og øvning på et instrument. Hjemmearbejdet er også en vej til studieparathed og gode arbejdsvaner.

Eleverne møder en bred vifte af fag og fagområder. På den måde lærer eleverne mange sider af sig selv at kende og gives dermed mulighed for at udvikle livsduelighed, der er forudsætningen for at tage vare på eget og andres liv.

Undervisningen omfatter:

- kor, fortælling og morgensang
- dansk, matematik, engelsk, tysk, geografi, biologi, fysik/kemi, natur & teknik, idræt, samfundsfag, historie og kristendom.
- billedkunst, kokkeri, musik, sammenspil, håndværk, tekstil, design, drama, filmproduktion, IT og bevægelsesfag.
- tværfaglighed og projektfag, hvor også de mere boglige fag anvender mange forskellige udtryksformer som teater, musik, teknologi, billedkunst, bevægelse mv.

I den daglige undervisning bruger vi mange forskellige arbejdsformer. Ud over klasseundervisning anvendes individuelt arbejde, gruppe- og paropgaver samt projektarbejdsform. I 8.-9. klasse arbejdes i en særlig projektarbejdsform, som i helt særlig grad gør eleverne parate til samarbejde, projektstyring, tilrettelæggelse og fremlæggelse.

Differentieret undervisning og niveaudeling

Undervisningen og elevernes hjemmeforberedelse differentieres ofte, så den enkelte elevs faglige udvikling støttes og særlige forudsætninger tilgodeses. Differentiering kan være vanskelig at gennemføre i praksis, og der lægges derfor vægt på at give lærerne forudsætninger for undervisningsdifferentiering gennem kurser og efteruddannelse. Samtidig lægges vægt på et godt og veludbygget skole/hjemsamarbejde, der kan give forældrene mulighed for at hjælpe hjemme.

I matematik og engelsk arbejdes i et vist omfang med niveaudeling i overbygningen. Det sker ud fra ønsket om at udfordre hver enkelt elev på et passende niveau. Fagligt stærke elever får på denne måde mulighed for ekstra udfordringer, og elever med faglige vanskeligheder får mulighed for at få gentaget og uddybet stoffet sammen med andre elever på samme niveau.

Kristendom og religion

Den grundtvig/koldske skoletradition bygger på et folkekirkeligt grundlag. Det ses bl.a. til morgensang, hvor der synges både sange og salmer, og hvor Fadervor efter grundtvigsk skik oplæses. For nogen er Fadervor en bøn, for andre en stund til eftertanke og gode ønsker for ens elskede, og for atter andre er det en lille pause i hverdagen.

På skolen undervises i faget kristendom. Der lægges vægt på de store grundfortællinger, på kristendommens kulturhistoriske og etiske betydning, samtidig med at der også gives viden om og forståelse for andre religioner og livsopfattelser.

Målet med undervisningen er at give rum for livstydning samt at kunne opsøge, undersøge og efterprøve antagelser om værdi og mening, om menneskets natur, om skæbne og livsmod, om fællesskab og individualitet.

Skolefaget kristendom og morgensangen er ikke forkyndende – men oplysende, oplivende og engagerende.

Fortælling – en vigtig del af undervisningen

Ord skaber, danner og binder sammen. Gennem den fortælling vi giver til hinanden, skaber vi bevidsthed om vores fælles og andres historie i både fortid og nutid.

”Det levende ord” giver eleverne mulighed for at udvikle og bruge fantasien til at danne billeder og forestillinger. Det sker i en vekselvirkning mellem fortælleren og tilhørerne, der på denne måde aktiveres og bliver medskabende.

I fortællingens rum sidder eleverne rolige og lyttende. De møder såvel eventyr og mytologi som sagaer, ”de store fortællinger” og virkelighedens oplevelser. Dette giver eleverne muligheder for livstydning og forståelse for sig selv og verden.

Eleverne skal også selv prøve kræfter med fortællekunsten og således lære at kunne være skabende på historier og beretninger.

Eleverne har faget ”fortælling” på de fleste klassetrin. ”Det levende ord” er også en del af skolens øvrige undervisning.

Projektfaget

I 8. og 9. klasse har eleverne projekt fag. Det er en helt særlig arbejdsform, der understøtter vores skolesyn. Med projekt faget ønsker vi overordnet set at ’åbne’ verden for eleverne og give dem mulighed for at bevæge sig fra en færdighedsfokuseret læringsform til en mere reflekterende og bevidstgørende, der belyser problemstillinger ved hjælp af mange fagligheder.

Der arbejdes tværfagligt i varierende grupper, hvor eleverne lærer selvforvaltning, selvstændighed og samarbejde, og hvor den lærte faglighed fra såvel boglige som praktisk/musiske fag bringes i anvendelse på tværs af faggrænser. Eleverne får værdifulde erfaringer, som fx evnen til at lave problemformuleringer og organisere projekter.

Alle projekter slutter med præsentationer, hvor eleverne anvender relevante udtryksformer til formidling, og dermed bliver fortrolige med at præsentere og fremlægge for større og mindre forsamlinger.

Evaluering og karakterer

Vi ønsker at styrke elevernes evne til i hverdagen at opstille mål for sig selv og anvende værktøjer til at føre dem ud i livet og efterfølgende evaluere dem.

Generelt er der opmærksomhed på feedback i forhold til den daglige undervisning. Lærerne sørger for grundige og individuelle tilbagemeldinger på elevernes arbejde.

En bredere evaluering, som omfatter elevens faglige, sociale og personlige trivsel og udvikling, sker på baggrund af evalueringsark, individuelle elevsamtaler, input fra klasse- og faglærere samt to årlige skole/hjemsamtaler. Til disse samtaler opstilles i fællesskab udviklingsmål for eleven. Skolens pædagogiske medarbejdere har også en løbende evaluering af den daglige undervisning via lærermøder, klasseteammøder og fagmøder.

Eleverne får karakter fra 8. klasse, både i form af standpunktskarakterer og ved større afleveringsopgaver. Alle afgangselever modtager ud over standpunktskarakterer også udtalelser i fagene, så de er bekendt med deres faglige niveau og udvikling.

Friskolens undervisning evalueres løbende, bl.a. gennem en forældrevalgt tilsynsførende, der kommer på skolen for at føre tilsyn med undervisningen. Den tilsynsførende aflægger en årlig beretning på skolens generalforsamling.

Brugen af test

Eleverne vil løbende gennem skoleforløbet deltage i diagnosticerende tests, hvor skolen sikrer, at der kan sættes hurtigt ind, hvis en elev har faglige udfordringer, fx i form af ordblindhed eller læsevanskeligheder eller særlige områder af et fag.

Endvidere øver eleverne i overbygningen sig på at kunne mestre de samme opgavetyper, som elever i landets folkeskoler arbejder med. Det sker for sikre, at eleverne har samme udgangspunkt på dette område, som de øvrige elever, de møder på ungdomsuddannelserne.

Afgangsprøver og uddannelsesvejledning

Osted Friskole tilbyder Folkeskolens Afgangsprøver efter 9. klasse. Undtaget fra prøverne er historie og kristendom idet vi, i overensstemmelse med skolens værdigrundlag, betragter disse to fag som oplevelses-, kultur- og dannelsesfag.

Skolen strukturerer indhold og fokus i skolens fagrække og årsplan og ønsker at afgangsprøverne er en naturlig del af denne struktur.

Skolen har et fast samarbejde med Lejre UU (uddannelsesvejledning), der sørger for den nødvendige information og vejledning til de unge og deres forældre. Som et led i skolens vejledningsarbejde arbejder overbygningen med emnet "uddannelse og job", der skal ses som en parallel til folkeskolens timeløse fag af samme navn.

Friskolen holder sig løbende orienteret omkring, hvordan de elever, der forlader friskolen, klarer sig i deres videre uddannelsesforløb.

Praksisfaglighed

De praktisk/musiske og de boglige kompetencer anerkendes som ligeværdige.

De fag er derfor en vigtig del af skolens fagrække. Vi har flere håndværksprægede fag som sløjd, tekstil, design, friluftsliv og kokkeri. Fagene retter sig mod at give eleverne praksisfaglige kompetencer.

I overbygningen skal eleverne i erhvervspraktik – oftest i både 8. og 9. klasse - hvor de stifter bekendtskab med arbejdsliv og arbejdsmarked, hvorved de hjælpes til inspiration og afklaring i forhold til egen uddannelsesvej. Eleven skal som udgangspunkt selv finde praktiksted, men skolens praktikvejleder, har mulighed for at hjælpe.

Teknologi

Undervisningen inddrager informationsteknologien som værktøj til at understøtte læring, både som kreativ platform og som et værktøj, der åbner nye muligheder for samarbejde og informationsbehandling. Skolen benytter undervisningsportaler og anden relevant IT-baseret undervisning, når det vurderes at være en fordel. Vi lægger vægt på uddannelse af medarbejdere på dette område, så vi hele tiden kan følge med og sætte udvikling og læring i gode rammer.

Samtidig med ønsket om at give eleverne gode digitale kompetencer, mener vi, det er vigtigt, at skolen har en reflekteret tilgang til anvendelsen af informationsteknologien, så elever og lærere bliver bevidste om, hvornår den er til gavn, og hvornår den er en forhindring for fællesskab, samvær og læring. Dette gælder både skolens udstyr, men også den teknologi eleverne selv medbringer, fx mobiltelefoner. Eleverne skal medbringe egen pc fra 6. klasse.

I skoleforløbet modtager eleverne i visse forløb undervisning i IT og teknologiforståelse, og områdets mulighed for udvikling og innovation, fx gennem programmering, tilbydes i fx overbygningens valgfag.

Anderledes dage

I løbet af skoleåret har vi flere særlige dage, der bl.a. markerer højtider eller sigter på det fællesskabsdannende på tværs af klassetrinene. Fx

- to emneuger om året. Her fordyber vi os på en særlig måde i et emne lokalt eller globalt. Der laves særlige skemaer, og der arbejdes som oftest på tværs af klasser og fag.
- Trivselsdag, hvor skolen som helhed, klassens eller den enkeltes trivsel har særligt fokus.
- Motionsdag hvor vi alene eller sammen med naboskoler samles om bevægelse og leg.
- Badmintonstævne, hvor vi dyster mod andre skoler
- Et stort musicalprojekt for de ældste elever i 7.-9. klasse.

Globalisering – Osted Friskole i verden.

Osted Friskole er en del af lokalsamfundet, Danmark, Europa og verden. Det skal kunne ses i undervisningen, hvor der lægges vægt på både den danske og europæiske kultur samt historie og den internationale dimension.

Kulturmøde og mellemmenneskelig forståelse kommer til udtryk i fx emneuger, daglig undervisning, ekskursioner og lejrskole. Dannelse, duelighed og lærdom skal opbygges, så eleverne gives forståelse for og forpligtigelse overfor verden.

Lejrskoler – oplevelser, natur, fællesskab, kulturmøde og sprog

Lejrskolen er en af de aktiviteter, hvor eleven udvikler sig mest i løbet af skoleåret. Det styrker klassens fællesskab og trivsel at få oplevelser sammen, og det styrker den enkelte socialt og personligt at komme ”ud i verden”. At klare ting sammen i ukendte rammer giver god modvindskompetence, der er med til at give den nødvendige robusthed senere i livet.

Vi ønsker derfor at benytte lejrskoler og rejser som en integreret og vigtig del af skolens undervisning. På den måde søger vi at skabe forudsætning for kulturmøde og mellemmenneskelig forståelse. I mødet med andre mennesker, kulturer og sprog gives den enkelte elev mod og udsyn og udvikler sig både personligt, socialt og fagligt.

Lejrskolerne betales særskilt af forældrene, og der arbejdes for at sikre, at udgifterne holdes nede. Skolen har en fond med midler, der kan søges af familier, hvor deltagelse i lejrskolerne vil udgøre en betydelig økonomisk belastning.

Der er en form for lejrskole på alle trin og de inddrages i den daglige undervisning op til og efter lejrskolerne. De nævnte, konkrete ture er tænkt som eksempler.

- I 0.-2. klasse arrangeres kortere ture med overnatning, som lægger sig op ad undervisningen i fx fortælling og historie. Eleverne skal opdage og opleve naturen og verden, og fantasien skal sættes i sving
- 3. og 4. klasse tager på fælles tur, hvor udeliv og friluftsliv er i centrum. Der arbejdes med klassernes fællesskab samt den enkelte elevs mod og ansvarlighed.
- 5. klasse tager på by-lejrskole i fx København, hvor byen knyttes sammen med historieundervisning. Der sigtes også mod at give eleverne udsyn og frimodighed.
- 6. klasse tager på udendørs tur – fx på togt med vikingskib og telt. Ud over naturoplevelser og det fællesskabsdannende sigtes efter, at eleverne også erkender egne grænser og klassens muligheder.
- 7.-9. klassers lejrskoler omfatter én årlig rejse, hvor sprog, kulturforståelse og bevægelse er i centrum

Musik og udeskole

”Det er lettest at holde et folk i skak, der slet ingen sange har”

Osted Friskole har to helt særlige fokusområder, som skolens undervisning og selvforståelse bygger på. Det gælder ”udeskole” og ”musik”. Begge områder medtænkes generelt i undervisning, aktiviteter og samvær.

Begge dele er oplivende og livgivende. De giver mulighed for læring og undervisning på andre og nye måder.

Musikken

Musik har en særlig betydning på Osted Friskole. Musikskabelse betragtes som en katalysator for indlæring, og derfor prioriterer vi musiklivet og musikundervisning på skolen, - ud over den daglige morgensang.

Alle elever deltager i korundervisning, og der er obligatorisk musik i en stor del af skoleforløbet. I de mindre klasser arbejdes med sang, rytmik, improvisation og lettere sammenspil. Alle elever lærer at spille på blokfløjte. På mellemtrin og i overbygning indgår sammenspil i hhv. obligatorisk undervisning og valgfag.

Endvidere har skolen oprettet sin egen musikskole, hvor eleverne kan modtage undervisning i fx guitar, trommer eller klaver.

Der er etableret et forældrekor, hvor man mødes et antal gange i vinterhalvåret til festlig korsang.

Udeskole – viden i virkeligheden

Skolen gør brug af den pædagogiske arbejdsform *udeskole* og derfor foregår undervisningen regelmæssigt udenfor skolens mure. Det sker for at give eleverne mulighed for at tilegne sig viden, holdninger og færdigheder gennem oplevelser, handlinger, kulturmøder og dialog.

Undervisningen inddrager derfor ofte skolens nærmiljø, naturen omkring os, samfundslivet,

kulturelle institutioner og senere også fjernere himmelstrøg, når de store elever rejser til udlandet.

Lejres rige historiske kulturarv og enestående natur giver god mulighed for at komme ud og opleve, lære og være. Roskilde og Københavns kulturliv og mange museer ligger ikke langt væk og skal ligeledes anvendes i undervisningen.

Vi anvender gerne forældrenes kompetencer og kontakter til fx virksomhedsbesøg og særlige oplæg. Vi inviterer desuden det omgivende samfund ind på skolen, så eleverne møder faglighed og inspiration fra erhvervs- og kulturliv.

Elever

”Du er det lys, du kan sprede”

Vores mål er, at give eleverne en udfordrende skolegang med spændende undervisning, oplevelser og gode sociale relationer. Det sker b.l.a., når trivsel er et af de bærende fundament for læring, fællesskab og udvikling og derfor har vi klare forventninger til vores elever, for det kræver en indsats fra alle at nå de mål.

Vi forventer, at eleverne:

- har lyst til at modtage undervisning – også til at lave lektier
- er deltagende og engagerede i undervisning, skoleliv og fællesskab
- har lyst til et åbent og ærligt fællesskab med andre elever og voksne
- respekterer skolens grundlæggende værdier
- har respekt og tolerance for andre mennesker
- er undervisningsparate, dvs. møder veludhvilede, velforberejede – med morgenmad i maven og madpakke i tasken
- passer på bygninger, inventar og bøger
- er parat til at hjælpe med praktiske gøremål på skolen, fx at gøre rent i klasserne

Elevindflydelse

Vi lytter til vores elever og giver dem plads til at forholde sig til dagligdag, rammer og undervisning. Det skal være en god dialog mellem ansatte og elever omkring ønsker til fx undervisningsformer og emner.

Skolen har et elevråd, hvor alle klasser er repræsenteret. Her kommer elevindflydelse og demokrati til udtryk, ved at eleverne har mulighed for at præge beslutninger i forhold til alder, emner og forløb. Nogle gange mødes de ældste elever fra 6. – 9. klasse uden de øvrige klassetrin. Elevrådsformand og næstformand deltager lejlighedsvist i både lærer- og bestyrelsesmøder.

Forældre

”Verdens bedste sammen ”

Det er vigtigt for os, at der er tæt og åben dialog samt tydelige, gensidige forventninger mellem skole, fritidstilbud og de cirka 350 friskoleforældre.

En loyal og konstruktiv dialog er en forudsætning

Vi forventer, at forældrene er konstruktive medspillere i en positiv dialog, der er præget af gensidig tillid, respekt og loyalitet, både i forhold til den enkelte, fællesskabet og skolens pædagogiske virke samt medarbejdernes professionalisme. Forældrene er meget velkomne til at kontakte skolen, hvis der er udfordringer, spørgsmål, ønsker eller kritik. På samme måde tager skolen kontakt til hjemmet, hvis der er behov herfor.

Det er vigtigt, at den gensidige kontakt, den løbende dialog, sker i en god, ordentlig og anerkendende form, som sikrer bedst mulig udvikling og trivsel.

Vi søger at skabe de bedste forudsætninger for denne dialog, fx gennem 2 årlige skole/hjemsamtaler, 2 forældremøder, generalforsamling, og ikke mindst i den daglige kontakt.

Deltagelse i skolens liv

Vi forventer, at forældrene deltager i forældremøder, skole/hjemsamtaler og i øvrigt medvirker til skolens ”liv og vækst” gennem deltagelse i dagligdag og arrangementer. Forældrene inddrages endvidere i skolens drift og vedligeholdelse bl.a. ved generalforsamling, forældrearbejdsdage og forældreovertagelsesdage. Forældrene er repræsenteret i bestyrelsen med mindst fem medlemmer.

Forældrene er velkomne til at deltage i undervisningen, – efter aftale med læreren på forhånd. Vi inviterer gerne forældrene til at bidrage til undervisningen, bl.a. når de besidder relevante kompetencer.

En dag om året er der forældreovertagelsesdag. Her er skolens personale på pædagogisk dag, og imens underviser forældrene eleverne. Nogle tager imod elever på deres arbejdsplads, andre tager på museumstur, arrangerer særlige oplevelser eller underviser i emner, som man har særlige forudsætninger for at berige eleverne med.

Det tager en landsby at opdrage et barn

På Osted Friskole og i Fristedet forventes det, at forældrene bidrager til såvel eget barns som de andre elevers trivsel. Det sker fx ved, at hver klasse har et forældreråd, der tager initiativer til sociale arrangementer.

Det forventes ligeledes, at man som forældre har forståelse for, at ens barn er ét blandt mange børn. Det betyder, at man har omsorg for alle børnenes velbefindende.

SFO & klub

”Ud under åben himmel”

Osted Friskole har en ”Udelivs SFO” (0.-3. klasse) og en klub (4.-7. klasse). Her arbejdes der pædagogisk med børnene gennem aktiviteter, samvær og trivsel med nærværende voksne i et trygt miljø.

Fællesskab og sociale kompetencer

Vi ønsker, at børnene også i fritidstilbuddene videreudvikler sociale kompetencer og gøres i stand til at værdsætte fællesskabet. De sociale kompetencer udvikles fx ved at give børnene redskaber til konfliktløsning. At kunne værdsætte et fællesskab handler fx om at

- kunne give plads til andre børn, end de bedste venner og se det som en positiv udfordring.
- se det udviklende i at lege på tværs af aldersgrænser og klassetrin.

Hyggelige rammer

I indretningen af skolens fritidstilbud er der lagt vægt på at skabe hyggelige og brugbare rammer med plads til samvær og mange forskellige lege og aktiviteter.

SFO'en har ca. 75 og klubben ca. 50 børn. De små enheder skaber mulighed for et sted, hvor

- de voksne lytter nærværende til børnene og har tid til deres forældre.
- vi forsøger at se alle børn i hverdagen, ”de stille, de vilde og alle dem midt imellem”.
- de voksne er en del af børnenes hverdag.
- vi udfordrer børnenes fantasi og motorik ved fx boldspil, lege i hallen, rollespil, hulebygning, brætspil, kreative værksteder og fælles lege.

Udelivs SFO'en

Det er godt at være ude! I Udelivs SFO'en bruger vi uderummet til at vise børnene de muligheder, der er for udeliv og give dem forståelse for, hvordan naturen bruges, og hvordan den skal behandles. Derfor er der dagligt tilbud om udendørsaktiviteter. De voksne går forrest som rollemønstre og kan introducere børnene for uderummets mulighed for leg og aktiviteter. Aktiviteterne omfatter fx bål og bålmad, snitte, kreative værkstedsforløb, dyrkning af afgrøder i plantekasser samt temaforløb med emner om fx insekter eller syltning.

Aktiviteterne foregår i NaturVærket, i skoven, på engen og ved søen/åen. Legen er det centrale omdrejningspunkt for dagligdagen i Udelivs SFO'en. Uderummet giver børnene mulighed for at udvikle deres fantasi, kreativitet og evnen til at samarbejde.

Klassefællesskabet er genstand for arbejde fx ved ”klassemøder”, hvor klassen mødes med den SFO-medarbejder, som er tilknyttet deres klasse. Her arbejdes der med emner som trivsel, fællesskaber og sociale kompetencer.

Vi holder til på Naturværket og i SFO-huset som tilbyder enestående rammer for Udeliv og samvær. SFO'en har et tæt samarbejde med friskolen.

Klubben

I klubben oplever børnene aktiviteter, som tager afsæt i deres egne ønsker og initiativer. Klubben lægger vægt på, at det er børnenes fritid, og de tilbudte aktiviteter er som udgangspunkt frivillige. Klubben tilbyder fx tid til boldspil, leg og sværdkamp. Der er tilbud i Krea-værkstedet, der bliver spillet PlayStation og masser af bræt- og kortspil.

Sæsonvis tilbyder vi bål- & snittehygge ved klubben i en "light udgave", hvor disse elementer er ramme for samvær. Hver uge er der mulighed for, gennem samtale med en voksen, at forholde sig til fællesskabet, sig selv og samfundet. Legen har stadigvæk sin plads i klubben.

Børnene kan opleve aftenklub med spisning og et par gange om året en tur. Klubben slutter skoleåret af med at tage på musikfestivalen "Vilde Vulkaner". Klubben samarbejder med friskolen.

Børnehaven Fristedet

”Tryghed og nærvær”

Osted Fri- og Efterskole omfatter også børnehaven Fristedet.

Osted Fri- og Efterskole bygger på det grundtvig/koldske skole- og menneskesyn, og mange af de værdier, traditioner og tilbud, der er beskrevet i ovenfor, er også grundlaget i Fristedet – naturligvis forstået og fortolket ind i førskolealderen. Det kommer bl.a. til udtryk ved at Fristedets børn gennem leg, kreativitet, levende fortælling, musik, sang og bevægelse skal opleve, at verden er fuld af udfordringer og oplevelser, der tilsammen vækker nysgerrig undren, udvikler livsmod og giver lyst til at lære og være.

Kroppen, udelivet, musikken og kreativiteten

Fristedet arbejder hele tiden med at tilvejebringe de bedste muligheder for, at børnene udvikler sig både personligt og socialt.

Fristedet har egen legeplads, men benytter også skolens områder som fx NaturVærket, skoven og Hallen, så der skabes de bedste forudsætninger for leg og motorisk udvikling. Endvidere giver vi mulighed for at klippe, tegne, male, klistre og andre kreative ting, så også finmotorikken udvikles.

Natur er et af Fristedets fokusområder. Vi er ude hver dag, og benytter ofte naturen i vores kreative forløb. De enestående udendørsmuligheder danner en naturlig ramme om børnehavens udeliv og børnenes leg, så de kan være undersøgende, undrende og eksperimenterende i naturen.

Musik og bevægelse er en vigtig del af hverdagen. Vi arbejder med rytmik, sanglege, bevægelse, sang og kor. Hver uge får vi besøg af en af skolens musiklærere for at give børnene oplevelser af glæden ved kor og instrumenter. Børnene stifter bekendtskab med musikkens virkemidler og møder traditionelle børnesange fra den danske sangskat.

Skabende og kreative arbejdsformer præger i det hele taget børnehavens virke, og der arbejdes med mange kunstneriske udtryksformer.

”Det levende ord” er en vigtig del af de grundtvig/koldske værdier. I Fristedet arbejder vi – på samme måde som i friskolen – med at give børnene gode historier og styrke deres fantasi og forestillingsevne. Endvidere udvikles børnenes fortælleevne ved at skabe trygge rammer, så de tør stå frem og fortælle selv.

Legen er børnenes vigtigste ”arbejde”. Igennem leg bearbejdes oplevelser og indtryk, derfor vægter vi tid til fordybende leg højt.

Pædagogiske læreplaner

Fristedet benytter pædagogiske læreplaner som et værktøj i årsplanlægning, dagligdag og aktiviteter. Læreplanerne, der omfatter seks temaer, skal være med til at sikre, at der er fokus på børnenes alsidige udvikling. Det er dog vigtigt, at der i børns dagligdag er plads til det mål-løse, til fri leg og livsglæde. I det foregående afsnit beskrives, hvordan der arbejdes med nogle af temaerne fra læreplanerne, som også omfatter:

- *Alsidig personlig udvikling*
I børnehaven lægger vi vægt på det enkelte barns udvikling og personlighed. Vi sætter pris på og arbejder bevidst med at bevare forskelligheden hos børnene. Det gør vi bl.a. ved at opmuntre børnene, ved at gøre dem trygge, vække nysgerrighed og styrke koncentration. Vi tror på, at barnets kompetencer udvikles bedst gennem omsorg og anerkendelse.
- *Social udvikling*
Vi arbejder med at styrke børnenes sociale forudsætninger ved at guide dem i at hjælpe hinanden, have empati, forståelse og respekt og accept af forskellighed. Vi søger at skabe rum til, at hvert barns mening har værdi i en demokratisk proces. På den måde øver de sig i at være livsduelige. Det gøres bl.a. i projektarbejde, konflikthåndtering og ved fælles beslutninger.
- *Kommunikation og sproglig udvikling.*
Børnenes sproglige udvikling er en central del af børnehavens fokus. Gennem rim og remser, sang og at lytte til hinanden styrkes ordforråd og kommunikationsevne. Det sker bl.a. gennem arbejdet med former, farver, begreber, mængder, tal og bogstaver; igennem spil, projekter og daglig samtale.

Anerkendende voksne

De faglige og menneskelige egenskaber der beskrives i friskolens afsnit, gælder naturligvis også i børnehaven. Vi lægger vægt på, at vores dygtige og kompetente medarbejdere er gode rollemodeller, der møder børn og forældre på en anerkendende, imødekommende og åben måde præget af nærvær og omsorg. I et trygt fællesskab skal børnene lære og opleve ligeværd, tillid og respekt, så de passer godt på hinanden og omgivelserne.

Alle børn kan have stunder eller perioder, hvor livet er uoverskueligt og følelserne er sårbare. I Fristedet søger vi at skabe rammer og muligheder for, at barnet kan deltage i dagligdagen med de ressourcer, de rummer.

Forældrene

Ligesom i friskolen og SFO'en har Fristedet tradition for høj grad af forældreinvolvering. Der afholdes hvert år et forældremøde, hvor pædagogik, normer, holdninger og kutymer drøftes. Det forventes, at forældrene bakker op om arrangementer i børnehaven, og at de, ud over eget barn, har omsorg for fællesskabet og de øvrige børns trivsel.

Fristedet tilbyder forældresamtaler en gang om året, hvor barnets trivsel og udvikling gennemgås. Derudover er der altid mulighed for samtaler løbende, hvis vi eller forældrene skønner behov herfor.

Fristedet har egen forældrebestyrelse, der dog er underlagt Osted Fri- og Efterskoles bestyrelse.

Traditioner

Fristedet er en del af hele OFE og deltager derfor også i mange af de arrangementer og traditioner, som findes på skolen. Fristedet har dog også sine egne traditioner som fx

- Fastelavnsfest
- Ha' det godt dag
- Påske- og julefrokost
- Arbejdsdag
- Førskolefest
- Bedsteforældredag
- September-fest
- Motionsdag
- Halloween fest
- Ishøj teater
- Juletraditioner; lave julegave, juleklip, kirketur, Lucia m.m.